Ч. 213. (384). Львів, Середа, дня 30. серпня 1916. Рік II.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Ціна примірника 6 сот.
На провінції 8 сот.
В занятих теріторіях 4 коп.

політична, економічно-суспільна й літературна ґазета.

Виходить що дня ране кромі понеділка.

Умови передплати у Львові:

На рік	18·— К.
„ пів року	9·— „
„ чверть року	5·— „
„ місяць	1·80 „

В краю і державі:

На рік	24·— К.
„ пів року	12·— „
„ чверть року	6·— „
„ місяць	2·40 „

За границею:

В Німеччині	28 мар.
В Америці	8 дол.
В инших державах	40 фр.

Рекламації вільні від почтової оплати. Рукописі приймають ся лиш оплачені, а звертають ся тільки важнійші і застережені. — „Українське Слово" продають всі бюра по цілім краю.

Адреса редакції, адміністрації й експедиції: ЛЬВІВ, ул. Руська 3.

Ціна оголошень:

За оголошення числимо за одношпальтову стрічку або її місце 40 сот. Надіслане 1 К. за стрічку, а в оповістках 60 сот., в редакційній части 1 К. Повідомлення про вінчаня, заручини і т. д. 1·50 К. за стрічку, найменше 4 К. Дрібні оголошення за слово 6 сот., найменше 60 сот. Слова товстим або розстріленим друком числимо подвійно. Сталі оголошення за окремою умовою. — За зміну адреса платить ся 50 сот.

Від видавництва.

Спричинені війною відносини поставили всі видавництва в дуже тяжке положене. Жерелом лиха є нечуване подорожінє паперу, висша ціна друкарської праці, а передовсім та обставина, що під нинішню пору мусить видавництво всі видатки покривати з гори готівкою.

В наслідок того ми приневолені нині уперве відкликнутись до тих наших предплатників, що... залягають з предплатою.

Стоїмо на тім становиську, що жерело істнованя самостійної української часописі лежить лише в її предплатниках.

Стоїмо на тім становиську, що українська часопись має право користати лиш з гроший добутих від української суспільности, а нікого иньшого, і то з гроший виразно призначених на цїли видавництва.

Всякі иньші дороги і способи часового ратованя видавництва уважаємо нездоровими і безуспішними.

Тому нині — коли московська навала залила знов такий великий шмат нашої землі, а у злуці з тим ми втратили тисячі предплатників, які або остали на місци, щоб боронити рідних осель, або гнані силою воєнних порядків поїхали — ми приневолені конечністю — відзиваємо ся до наших читачів і предплатників: Вирівнайте безпроволочно залеглість і надсилайте предплату!

Невирівнанє більшої суми довгів готово нас поставити в таке положене, що ми з жалем будемо мусіли застановити видавництво. Ми по підмоги до чужих не підемо, тому доля „Українського Слова" лежить в руках предплатників.

Отже ждемо рішеня!

На опасці нинішнього числа буде зазначена квота, з якою кождий з наших довжників залягає по кінець серпня. Хто безпроволочно не заплатить довгу, тому здержимо висилку.

З господарських справ.

В справі обороту збіжем.

Під проводом графа Лямезана і при участи шефа рільничої Секції Централї відбудови проф. Новака і Дирекції філії Воєнного Заведеня обороту збіжем відбули представителї краєвих рільничих корпорацій конференцію в справі управильненя акцій обороту збіжем. „Сільський Господар" заступали п. п.: В. Струк і С. Гарасимович.

Конференція усталила слідуючі засади:

1) Комісіонери є обовязані викуповувати збіже по приписаних найвисших цінах і не є управнені зменшувати самовільно ціну в наслідок занечищеня збіжа. До сього є управнені комісії при ц. к. Староствах, які будуть ділати в порозумінню з районовими Командами. В случаях непорозуміня в справі викупна збіжа, або ціни належить звертати ся до районових Команд, а де їх нема, до ц. к. Староства.

2) До участи в акціях обороту збіжем будуть покликані краєві рільничі корпорації, які в міру опорожненя місц. комісіонерів, будуть предкладати на місця своїх кандидатів, за яких однак будуть відвічальні.

3) Викупно збіжа буде переводити ся в сей спосіб, що наперед буде викуповувати ся надвишка, а аж по її вичерпаню відповідна часть засобів полишених на власне прокормлене. Збіже призначене на насїнє будуть районові Команди (ц. к. Староства) в кождім случаю хоронити перед викупном.

На авдієнції в дни 16. серпня с. р. заявив Його Ексц. п. ц. к. Намісник, що буде старати ся, щоби виключити приватний капітал при викупні збіжа, а заступити його капіталом Воєнного Збіжевого Заведеня.

В справі зайнятя бараболь.

На своїм засіданю в дни 12. серпня 1916, перевела рільнича секція Прибічної Ради Централї відбудови основну дискусію над розпорядженєм в справі зайнятя бараболь. Цїла Секція разом з представителями правительства в особах президента Централї Гродзіцкого, ґрафа Лямезана і шефа рільничої Секції проф. Новака, висказала ся за конечністю введеня далеко ідучих змін сього розпорядженя у відношеню до Галичини. Окрема Комісія з рамени сеї Секції (пп. Желенський, Др. Рачиньский і В. Струк) випрацювала меморіял до центрального Правительства з домаганєм змін в розпорядженю на користь галицьких хліборобів, для яких бараболя є не лиш головним средством поживи і паші, але також одинокою резервою для виживленя себе і худоби.

За сими змінами заявив ся також на авдієнції в дни 16. серпня с. р. Його Екселєнція п. Намісник і повідомив, що розпочав вже в тім напрямі відповідну акцію у центральних властий.

Краєві рільничі корпорації роблять рівнож в тім напрямі заходи.

Годі очивидно предвидіти, яким успіхом всі ті заходи увінчають ся, однак можна надіяти ся, що в кождім случаю дещо осягне ся.

По близші інформації в тій справі, як рівнож в случаю яких небудь сумнівів на тепер і будуче, належить звертати ся до районових Команд, а де їх нема, до ц. к. Староств, які одержать припорученє йти хліборобському населеню в сїй справі як найбільше на руку.

В справі запотребованя коний, клячий, знарядів господарських, розплодового матеріялу і т. д.

З огляду на се, що ц. к. Централя для відбудови краю (Краків, ул. Чиста) сталась осередком для всякої господарської помочи, належить до неї вносити поданя о коні, клячі, господарські знаряди, розплодовий матеріял і т. д. і взагалі о всі господарські потреби. Сї поданя або полагодить Централя сама або відступить инший компетентний власти.

Перед внесенєм таких подань належить порозуміти ся вперед з районовою Централею (Командою району) свого повіта, а де районової Централї нема, з етаповою стацією і ц. к. Старостом.

Відписи подань належить предкладати Головній Управі „Сільського Господаря" в цїли евіденції і попертя у висших властий.

Поданя зволять вносити повітові орґанізації себто Філії Товариства, а коли се неможливе, то господарські Кружки, Спілки, Читальні Просвіти, Уряди парохіяльні або громадські і т. д.

В теперішних відносинах мусить ся відступити від дальше ідучої централізації і є конечним, щоби повітові орґанізації осягнули через своїх представителів в повітових рільничих комісіях та через свої безпосередні зносини з ц. і к. командами етапів, з ц. і к. районовими командами і ц. к. Саровствами всї можливі користи і пільги для хліборобів та дали їм в сей спосіб змогу як найуспішнїйшого переведеня осінних зборів і засівів.

Про висліди або недомаганя заходів в тих напрямах зволять Вп. Філії, Мужі довіря, делеґати, кружки і т. д. повідомити Головну Управу Товариства в цїли інтервенїованя у висших властий.

В справі цукру для пчіл.

Повідомляємо інтересованих отсею дорогою, що поданя о цукор для пчіл належить вносити до ц. к. Централї для господарської відбудови Галичини (Краків, ул. Чиста). Поданя зволять вносити повітові орґанізації, отже Філії „Сільського Господаря" або пасічничі секції по повітах. В цїли евіденції і попертя належить надсилати копії подань до головної Управи Товариства.

Із своєї сторони віднесло ся Товариство в тій справі до ц. к. Міністерства рільництва і фінансів і до Президії Централї відбудови, повідомляючи рівночасно названі власти, що подання о цукор для пчіл предложать повітові орґанізації Товариства безпосередно Централї відбудови краю.

Краєве Товариство господарське „Сільський Господар" у Львові.

Світова війна.

Німеччина виповіла війну Румунії.

БЕРЛІН. (Ткб) Урядово. — Тому, що Румунія, нарушуючи соромно трактати, заключені з Австро-Угорщиною і Німеччиною, виповіла вчера війну нашому союзникови, одержав німецький посол в Букарешті порученє, щоб зажадав пашпортів і заявив румунському правительству, що Німеччина уважає себе тепер в воєнним стані з Румунією.

Приказ Начального Вожда до армії.

Вчера видав начальний вожд армії такий приказ:

Жовнірі! Товариші оружа! Я поручив повідомити Вас, що до числа наших ворогів прийшов новий ворог: румунське королівство.

Щирий ваш жовнірський дух відповість належною мірою погорди на той зрадливий напад. Минувших літ перебули ми не одну тяжку хвилю. Також і ту нову війну видержимо, вірні присязі на хоругов Найвисшого вожда.

Архикнязь ФРИДРИХ.

Війна з Румунією.

ВІДЕНЬ (Ткб.). В справі виповідженя війни Румунією пише „Fremdenblatt“: Вчерашня нота румунського правительства є документом нечувано безстидним. Румунія дожила сеї сумної слави, що в подлости перейшла навіть Італію. Італійці вже бодай на кілька тижнів перед виповідженєм війни односторонно уважали трактат союза з Австро-Угорщиною за неістнуючий, а Румунія до вчера 9 год. вечером була нашим союзником. Румунський кабінет прямо уневажнив трактат дорогою виповідженя війни. Той безпосередний перескок від союза до війни є в історії чимсь цілком новим. Осоружна перфідія Братіяна і тов. представляє ся ще більше відражаючою через те, що ще з нагоди вчерашньої коронної ради в Букарешті орґани румунського правительства з обуренєм відкидали манїфістова Філїпеску, Таке Йонеску і ин. і накидались на всіх тих політиків, що розсївали ріжні вісти на основі того факту, що король хотів нарадитись з визначними мужами стану. Також факт, що початок війни припадає рівночасно з доруненєм виповідженя є подією в річниках дипльоматії безпримірною. Румунія потоптала всї згляди, які диктувала приличність, пошановане себе і моральність. Не можна було чогось подібного припускати; Румунія впала ще о один степень низше, як навіть Італія. Ясним стає, що істнує внутрішна лучність між виповідженєм війни Німеччині Італією а Австро-Угорщині Румунією і спільний поступок обох зрадників є висліом заговору. Par nobile fratrum! Дійсно, ми не заздрісні о ту приязнь Італії і Румунії, котрі добувають собі що до віроломства і зради перше місце в історії. Так, як поміч, яку дали Італійці минувшого року, не могла здержати побідного походу Австро-Угорщини і Німеччини на сході, як мимо віроломства короля Віктора Емануїла таки висвободжено Польщу з під пановання Росії, так і тепер зрадливий, подлий напад Румунії не вспіє перехилити війни в нашу некористь. Ми давно вже погодили ся з думкою війни з Румунією, поробили всякі приготованя, щоб могли з успіхом дати раду новому ворогови. Нашої чуйности не заспала облуда і комедійська гра румунського правительства. Ціле поведенє Братіяна в часї світової війни, від недодержаня трактату в хвили вибуху війни аж до хвилї переходу до ворожого табору було таке, що монархія чимраз більше мусїла погодити ся з думкою остаточного ворожого виступу Румунії. Тепер злетїла маска і з тайного ворога стала Румунія отвертим ворогом. Віроломство то і зрада так само принесуть Румунії мало щастя, як Італії. Румунські політики, котрі наносять ганьбу краєви, дочекають ся колись проклятя свого народу за страшне нещастє, яке спроваджують на край. З обуренєм і слушним гнївом, але також супокійно і з сильним довірєм вступаємо в ту нову, накинену нам війну, сильно порішені, побороти і того зрадливого союзника.

БЕРЛЇН (Ткб.). Обговорюючи виповідженє війни Румунією Австро-Угорщині, цїла німецька преса зазначує звязь того факту з виповідженєм війни Італією Німеччині. По думцї преси не приходить воно для осередних держав сподївано анї не застає їх неприготованими.

ВІДЕНЬ (Ткб.) „Neue Freie Presse“ довідує ся з дипльоматичних сфер, що румунський премієр Братіяну ще в неділю рано прийняв австро-угорського посла ґр. Черніна і заявив йому, що може і хоче заховати невтральність, а коронна рада, що відбудесь по полудни, докаже то. Між тим однак документ, що містив виповідженє війни з власноручним підписом мінїстра заграничних справ Порумбару, був вже в руках румунського посла у Відни. Дня 26 с. м. перед полуднем румунський король прийняв ґр. Черніна і заявив йому, що не бажає війни і сподїває ся, що коронна рада заявить ся за удержанєм невтральности.

БУКАРЕШТ (Ткб.). 26. VIII. Спізнене. „Adeverul“ пише, що д. 15. с. м. підписано дипльоматичну конвенцію, а кілька днів тому військову конвенцію з чотиропорозумінєм. Російський військовий атташе виїхав, щоб видати послїдні зарядженя і нинї ще вернув з головної російської кватири.

Болгарія—Румунія.

„Koelnische Ztg.“ містить слїдуючі інформації: Румунія числить ся поважно з можливостю, що Болгари підуть на Букарешт. Обчислюють, що болгарській армії вистарчить 5 днів маршу, щоб станути на далечину вистрілу від столиці Румунії. З другої сторони Румуни знають, що треба найменше 20 днів, щоб російська армія прийшла на поміч. В краю недостача средств живности на довшу кампанію і малі засоби муніції.

Дотеперішні російські втрати.

„A Vilag“ приносить з Копенгаґен: В тутешнім товаристві, що видає студії про соціяльні наслідки теперішної війни, обчислено втрати російських військ на основі урядового матеріялу, яким є російські лїсти втрат, котрі видає мінїстерство війни. Після тих лїст російські втрати від початку війни аж до 1. серпня виносять загалом з легко раненими і бранцями 8,597.000 людий. З того припадає 4,064.000 на хорих, 1,362.000 на убитих і померших по шпиталях. 1,494.000 на ранених, а більше як 2 мілїони на полонених. Відчисливши тих, що після рахунку правдоподібности вернули на фронт, одержимо як вислїд російських втрат 5,147.000 людий.

На заході.

ЛЬОНДОН. (Ткб) Військовий кореспондент дневника „Times“ пише: Бракує нам людий і муніції, а молоде наше військо невипробоване. Перед весною не будемо належно уоружені.— До офензиви над Сомою не прибули ми так приготовані, як того треба було собі бажати. Можна би підприйняти загальну офензиву на цїлій лїнії Фляндрії і Франції з виглядами успіхів лиш тодї, як би анґлійські армії на півночи були заосмотрені в тій самій степени в тяжкі гармати, як армії над рікою Сомою.

БЕРЛЇН. Французи впровадили до бою на відтинку під Верден від 21. лютого до 20. липня 60 дивізій. В битві над Сомою мають тепер Французи 23 дивізії, Анґлійці 37 дивізій, т. зн. 60 ворожих дивізій стоїть в першій лїнії проти німецького фронту.

Голоси про нову війну.

„Berner Tagblatt“ пише: Держави антанту мають хибне понятє про силу Німеччини. Румунія сильно розчарує ся, коли думає, що має перед собою противника сильно раненого, якого треба лиш добити. Війна румунська се війна заборча в найпоганїйшім розуміню слова. Пів мілїонова армія румунська не спричинить рішаючого звороту в користь антанту.

КЕЛЬН (Ткб.). Під заголовком „Чуда Австрії“ пише „Koelnische Ztg“: Всї народи, що граничать з наддунайською Монархією, переняті манією викроюваня для себе з тіла Австро-Угорщини частий, щоб здійснити свої мрії, нацїховані меґальоманією. Щож стало ся з „Великою Сербією?!“ „Велика Італія“ складає ся доси з провінціонального міста Гориції. „Велика Румунія“, як би яка твар з мраки розійде ся наслїдком острого подуву дійсности. Австро-Угри кидають всїм мрійникам з розбійничої шайки з над своїх границь ті слова, котрі Спартани сказали до перських вождів: „Прийдіть і возьміть!“

Нечувана се річ і прямо пригадує оповіданя з прадавних египетських часів все то, що Австро-Угри зробили від двох літ в борбі зі що раз то новими ворогами. Давнїйше в иньшім змислї говорилось про чуда австрійського Дому. Тепер можна говорити про чуда, які край і населенє цїлої наддунайської монархії роблять від двох лїт. Монархія австрійська небавком покаже всїм чванькам в Букарештї, в чім лежить її правдива сила: в старій Монархії, що і їх навчила культури і цивілїзації.

В 50-лїтні роковини.

(Телеґрафічне получене Европи з Америкою).

Серед военної бурі минула майже незамітно пятьдесятилїтна річниця одного з найціннїйших добутків культурних минувшого столїтя, яким було заведенє телеґрафічного получення між Европою і Америкою. Дня 5. серпня 1866 р. по многих неудатних попередних пробах заложено підводний телеґрафічний кабель через Атлянтійський океан і завдяки йому усталено від тодї безпосередну телеґрафічну комунїкацію між старим а новим світом, що й триває без перерви аж до нинїшних часів. Не був се перший телеґрафічний дріт, який кинено через великі води, бо вже перед осьми роками виконано подібну пробу та вона показалась недостаточною і не мала практичного приноровленя.

Дивним случаєм дата 5. серпня відіграла кілька разів важну ролю в історії телеґрафічної заатлянтійської комунїкації. Дня 5. серпня 1857 року розпочато перший раз роботи коло заложеня дроту, а в рік потім 5. серпня 1858 р. пущено перший ток по новім кабли, котрий впрочім відмовив послуху і показав ся непридатним до ужитку. Вкінци 5. серпня 1866 р. увінчались безперериві осьмилїтні зусиля успіхом і заатлянтійський телеґраф зачав правильно функціонувати. День 5-ого серпня 1914 р. се менше гарна дата в історії підморської комунїкації, бо того дня анґлійський корабель перетяв кабель, що лучив Німеччину з Америкою. Знищенє се було в ґрунтї речи безцїльне, бо знамениті прислуги, які віддає іскровий телеґраф, зрівноважили цїлковито люку, котру могло викликати перетятє дроту в нїмецько - американській комунїкації.

Теперішна річниця заложеня підморського телеґрафу лучить ся найтїснїйше з іменем Американця Кира Field-a, котрого тривалій енерґії треба приписати остаточний успіх сего дїла. Руководячи ся рідким у Янкесів ідеалїзмом, видав Field значні квоти на зреалїзованє підприйнятя, яке не давало ще тодї нїякої певної поруки, що може бути колись рентовне.

Перші проби з пятьдесятих років не були цілком заохочуючі. Розпочало їх в 1854 р. приватне анґлійське товариство, що наперід стало розслїджувати дно Атлянтійського океану. Розслїди ті виказали, що північна часть океану має менше більше рівномірну площу, на котрій можна буде уложити телеґрафічний кабель. Зладжено отже відповідний дріт і, поділивши його на дві части, заладовано кожду з них на иньший корабель, бо не було ще тодї корабля о такій поємности, щоб міг забрати цїлий набір. Одну отже часть кабля заладовано на американський корабель „Ніяґара“, а другу на анґлійський корабель „Аґамемнон“. Після обдуманого пляну мали оба кораблї виїхати зі своїм ладунком з протилежних пристаний, щоб закладаючи по дорозі свої части телеґрафічного дроту, стрітити ся в середині океану. Корабель „Аґамемнон“ відплив д. 5. серпня 1857 р. з західно-ірляндської пристані Валенції, але в часї закладаня кабля дріт урвав ся, загубив ся і не можна було його відшукати. Не лїпше повела ся і друга проба в червни 1858 р. Аж вкінци 5. серпня того року удало ся, на велику радість підприємців, получити оба дроти. Та радість була передвчасна, бо вже у вересни ставали телеґрафічні сиґнали чимраз слабші і рідші, а в жовтни дріт рішучо замовк; цїлий отже більше як мілїоновий вклад коштів пішов на марне. Кабель не був правдоподібно добре зроблений, так як і перший телеґрафічний дріт, який заложено в анґлійськім каналї, а котрий морська вода в короткім часї так переїла, що став непридатним. В слїдуючих роках так само покінчились ріжні проби, щоб заложити кабель в Середземнім і Червонім морі, а всї ті невдачі, які забрали величезні квоти, здискредитували на якийсь час саму справу підморського телеґрафу.

(Кінець буде.)

Борба в лїсистих горах.

Війна одягнулась тут в шапку-невидимку смерік. Вона, невидна і незамітна, губить ся в темнозелених, гордих борах, в глубоких стрімкостїнних пропастях, в крутих заглубленях, які вижолобили бистрі потоки, вона криєть ся за лисї, лиш нужденним мохом порослі ґранїтні скелї, які піднимають ся з зеленого тїла гори.

Війна дїлить ся на тім поділенім ярами теренї. З самих частинних подій, з тисячі дрібних епізодів складаєть ся величезна борба. Тут не нападають на себе бриґади і дивізії, тут борють ся лиш чети і стежі і провадять тиху, підступну частинну війну, провадять величезну підїздову війну, яка поволи, з трудом і з умученєм поступає вперід від одної скелї до другої, від гори до гори, від дерева до дерева. Виходить тут майже на таке, що мов би то жовнїр проти жовнїра провадив свою власну війну. Один добрий стрілець може деколи здержати сотки ворогів, один скоростріл своїм смертоносним дощем вспіє замкнути дорогу тисячам. Тут нема приступів, тут нема наступів о девяти лавах наступаючих хвиль, тут бесїди не може

бути про кидане резерв, про пересуване військ протягом кількох годин, — тут є лиш утяжливе, запираюче віддих спинане, а війна також вдрапує ся поволи зі скелі на скелю, перебиваєсь через ліси, примішуєсь на вузких скельних верхах. О кожду скелю треба годинами бороти ся, а кождій горі треба посвятити окрему битву.

Не видно ні одного чоловіка. Лиш деколи, з рідка мигне перед очима обсерватора щось ясного в темнім лісі, він вже знає — там відбувають ся якісь рухи, там мусить в середині сидіти неприятель. І гармати зачинають свою грімку бесіду. Вони провадять розмову тут в лісі. Тріскіт крісів завмирає, ліс придушує голос рушниць, але над грохотом гармат не може він запанувати. Гуркотить сильно з ліса, виє в воздусі над смереками, гуде і тріскотить, як би цілий ліс вив ся з болів і в безсильній злости видавав з себе страшні тони. Хмарки диму уносять ся з ліса, як би де горіло — се дим зі шрапнелів.

Ліс се наш вірний союзник. Його зелені засіки з галузя окружають гори, з котрих кожда поодиноко є твердинею для себе, вибудованою з ґранітних скель, опанцироною лісом твердинею. Ліс крие нас, як загалом цілу борбу. Ненадійно, як би з казки, спадають з воздуха стрільна, свист куль розносить ся стократним ехом по лісі і звенить, як напнята через гори і ліси величезна арфа. На кождім кроці в темнім лісі чекає нова несподіванка на наближаючого ся ворога. Спершу не знав він ліса. Козацька стежа надїхала крайньою доріжкою, — ні один не вернув назад. Батерії хотіли в шаленім бігу переїхати через дорогу в долині — та вистріляно їх до ноги. Цілі баталіони старались приступом взяти верхи гір через скали і долини — з тисячі полягло вісімсот, а тіла їх котились враз з повідриваним камінем в пропасти. Тепер стали вони вже мудрійші і присвоїли собі спосіб воюваня в горах, — повзане, поодиноке спинане, перескоки зі скали на скалу, з дерева на дерево.

Так воює ліс. А в його темнім листю тягнесь від дерева до дерева біла нитка телефонічних дротів, а сіть їх, як би ніжною, тонкою, але нерозривною тканиною, окружає ліс. Перед невидними становиськами біжуть в густих корчах ряди кільчастого дроту, також невидні, укриті в листю корчів і в високій яснозеленій папороти. Несистематично, без порядку тягнесь отся друга тканина, ся тканина знищеня, дальше по лісі; в висоті мущини находять ся їх кільчасті рамена зелізного поліпа. Листє і тінь укривають їх усюди, а де найдесь якась вільна площа, якась царинка, там в десятеро вони скріплені; на краю же ліса причаїлись вони німо, з вижиданем і грозою.

Гори приготовлено. Тисячі робітників побудовали дороги, постинали дерева, поробили становиська для батерій, повиковували укритя і стрілецькі рови в скелях. Довгі кольонни вючних звірят сунуть як ліниві вужі по крутих серпентинах, приносять хліб, воду, мясо і муніцію, поживу для людий, гармат, скорострілів і метавок мін. Гора легко дрожить від ходу безконечних кольонн. Ані на хвильку не устає праця на склонах тихих гір, на котрих простягають ся становиська, де стрільці з далековидами сидять на деревах, а скоростріли чатують між скалами. В долині, де проста дорога скручує в глибоку долину, не видно житя. Там є ворог...

Вечером, як сонце клонить ся до заходу, його послїдне світло обливає зелені гори червеною пурпурою. В тихім огненнім сяєві купають ся гори, вершки дерев, скелї, а старий мужик в котрого хатї стоїмо постоєм, складає руки і молить ся: „Тому, що Бог так запалав гнївом, що огонь горючий зіслав на землю, щоб попалив все, що кровю сплямлене і повне гріхів...“ Над його побожно похиленою головою летять з витєм німецькі ґранати, які від вчера боронять тут угорської країни...

(Vos. Ztg.)

НОВИНКИ.

— **Відзначенє Українця.** Поручник 35. п. краєв. об., Віктор Громадка одержав найвисше похвальне признане (signum laudis).

— **Успенїє Пр. Богородиці.** В неділю був празник в Успенській церкві у Львові. Минувшими роками з'їздили ся на се свято селяни з родинами навіть з далеких сторін. Крамарі розбивали свої шатра на площи перед церквою, а гурти приїзших обступали їх, купуючи памяткові-відпустові дрібнички. Тепер все утихло. Празник мав тихий сумний вигляд. Прибуло ледви кільканацять селян і то стариків або зовсім молоденьких хлопців, та мале число жінок. Не було того святочного настрою довкола церкви, не грала гармонійка куплена мамою малому Івасеви, що робив довгу дорогу у місто до храму Пресвятої Богородиці. Не було сего року гарних віночків з пільних цвітів, які селяни несуть до хати, щоб хоронили їх від недуги. В сім роцї святило ся їх в малій скількости, бо решта цвітів зрошена кровю.

Дзвонили дзвони по всіх львівських церквах, скликали вірних на молитву. А в дверях кождої церкви стояли неструджені наші пані та просили о лепту для бідної дітвори, що згуртувала ся в „Українській Захоронці“. Не було пань з пушкою лише під церквою Успенською, яка торжественно святкувала празник, бо... парох її заборонив збирати жертви для нашої бідної дітвори...

— **Православє в Галичині.** Як дорогою на Стокгольм доносять з Петрограду, займав ся синод справою заведеня православя в частях Галичини і Буковини, які зайняли Росіяни.

— **Намісник ґен. Діллер** виїхав вчера зі Львова.

— **Поділ інспекторських районів в українських середних школах.** 1. Інспектор др Іван Копач; державні: Коломия, Станиславів, Тернопіль; приватні: Львів женська ґімн. СС. Василиянок, Буск, Долина, Чортків, Городенка, Копичинці.

2. Інспектор др Франц Майхрович: державні: Львів І., філія І. ґімн., Перемишль; приватні: Яворів і Рогатин.

— **Щедрий дар.** Намісник Діллер жертвував 1000 кор. на цїли военної кухні.

— **Леґітимації** до военної кухні треба відбирати в четвер дня 31. с. м. між 2—6 год. в льокалю военної кухні. Всі поданя полагоджено прихильно.

— **Не буде голоду.** Жнива за 1916 рік в Німеччині можна назвати середно добрими, перевисшаючими значно торічні збори. Є надія, що хліб, мука, ґрисік та инші збіжеві перетвори будуть ліпші, чим доси.

— **Університет в східній Сибірі.** „Биржевія вѣдомости“ доносять, що російське правительство задумує основати університет в східній Сибірі. Між Владивостоком і Іркутском повстав живий спір, бо оба міста бажали би собі мати ту святиню науки.

— **Зміна в міністерстві внутрішних справ.** „Wiener Ztg“ оголошує відручне цїсарське письмо до гр. Штірка, яким уділяє відпустку кн. Гогенльоге на час недуги, а управу міністерства внутрішних справ за той час віддає намісникови гор. Австрії бар. Гандлеви. Кн. Гогенльоге захорів минувшого тижня, правдоподібно наслідком перепрацьованя. Як зачувати, поїде на курацію до Марієнбаду.

— **Санітарні відносини.** Від 13. до 9. с. м. стверджено в Галичині 3 случаї занедужаня на віспу в 2 пов. (2 громадах) у місцевого населеня. В иньших адміністраційних областях було в тім часі 12 случаїв віспи.

Від 13. до 19. с. м. стверджено в Галичині 53 случаї занедужаня на плямистий тиф в 11 повітах (18 громадах) у місцевого населеня. В иньших адміністраційних областях було в тім часі 44 случаї плямистого тифу.

— **Для жертв війни.** Фірма Братя Беля, тов. акц., що свого часу жертвувала міліон корон, щоб „гоїти спричинені війною рани“, зложила на ту саму цїль нову жертву в квоті міліона корон, щоб підвисшити число місць в утворенім за жертвовані гроші заведеню на 50 місць для офіцирів і 100 місць для жовнірів.

— **Річниця утвореня ґенерал-ґубернії в Варшаві.** З нагоди річниці утвореня ґенерал-ґубернії відбуло ся в Варшаві товариське зібране офіцирів і урядників штабу ґенерал-ґубернатора. При тій нагоді виголосив ґен. Безелер промову, в котрій вказав на працю над окупованим краєм, на несену йому поміч, о скільки лиш на се позволяла велика задача супроти власної вітчини, на батьківску управу і на проби приверненя краєви по 140-літній неволи його власної народности. Обговоривши ще военне положене, закінчив промову окликом на честь цїсаря Вільгельма.

— **Самоходи між Архангельском і Петроградом.** Російське правительство наміряє завести автомобілеве получене між Петроградом і Архангельском, бо зелізничий рух оставляє богато до бажаня. Питане лиш, чи в Росії найдеть ся на ту цїль відповідне число самоходів.

— **Німецький цїсар в Кракові.** В неділю о 7. год. вечером переїхав цїсар Вільгельм з малою дружиною через Краків. Вертав він з Велички, де докладно оглянув саліни. Кількасот осіб з публики урядило цїсареви в часї його побуту в Кракові овацію.

— **Другий Батісті.** Тирольські дневники пишуть: Кілька тижнїв перед тим, як Батісті і Фільці попались в полон, полонено Даміяна Хієза з Роверето. Даміян є сином посла до сойму Густава Хієза з Роверето. Перед війною був він студентом техніки в Турині і, як Італія виповіла війну Австрії, вступив він як доброволець до італійської армії, де осягнув шаржу підпоручника артілерії. В боях о Роверето звернув він, як обсерватор, артілерійський огонь на австрійські становиська і на добре йому знане родинне місто. При австрійськім наступі попав ся в полон, 19. мая засуджено його в Тридентї на смерть і того самого дня розстіляно.

— **Добре заробили.** Сполучені Держави позичили европейським державам від початку війни 1.422,000.000 долярів. Квота ся розділена в той спосіб: Анґлія позичила 550 міліонів, Франція 430, Росія 260, Канада 120, Італія 25, Німеччина 10, а невтральні держави 27 міліонів. Від 1. червня 1915 р. вивезено за границю за 2.472,000.000 долярів більше товарів, як спроваджено. З того 1.422,000.000 позичено, 600,000.000 прийшло в золоті, а 530,000.000 в американських вартісних паперах, що находились ще за границею. Власні довги Сполучених держав зменшились в часї війни більше, як о половину.

ОПОВІСТКИ.

Середа дня 30. серпня 1916.

Нині: 30. серпня гр.-кат. Мирона, римо-кат. Йоахіма.

Завтра: 31. серпня гр.-кат. Фльора і Лавра, римо-кат. Раймунда.

Вписи до шкіл.

○ **Вписи до 2-клясової торговельної школи** Тов. „Просвіта“ для дівчат і хлопців відбудуть ся в днях від 5. до 9. вересня в годинах від 10—12 перед полуд. і від 4—5 по пол. в льокали школи при улиці Міцкевича ч. 11. (ріг площі св. Юра).

Услівя прийнятя: скінчений 14 рік житя і укінчені 3 кляси школи середної або виділової. В браку тих студій можуть бути кандидати (кандидатки) прийняті на основі вступного іспиту.

В разі достаточного зголошеня кандидатів (кандидаток) може бути отворений однорічний курс для женщин — зглядно 6-місячний вечірний курс.

Всяких інформацій уділяє дирекція письменно або устно.

○ **Заряд Інтернату** СС. Василиянок в Перемишли повідомляє, що приймає учениці за оплатою 80 К місячно.

○ **Школи У. П. Т. у Львові.** Тому, що початок року шкільного в публичних середних школах у Львові назначений щойно на 15. вересня, відбудуть ся вписи до прив. жін. учит. семинарії, школи вправ і виділової У. П. Т. у Львові (ул. Мохнацького ч. 12) 15. і 16. вересня. Вступні іспити на перший рік семинарії 16. вересня.

○ **Вписи** дітий до школи ім. Б. Грінченка на Городецькім, відбудуть ся 1., 2. і 3 вересня 1916 від год. 8 рано до 6 пополудни. З причини, що всї льокалї шк. зайняті військом, відбудуть ся **вписи** дітий в канцелярії „**Народного Дому**“ під ч. 93 **Городецька**. До вписy прийняті будуть хлопці і дївчата до всіх 4-ох кляс за оказанем свідоцтва хрещеня і щепленя віспи, а у старших також свідоцтва шкільного з послїдного шкільного року 1915/16. Оплата на рік шк. 1916/17 виносить: при вписах одноразово 3 К., а дальше місячна 1 К. Оплата членська 3 К. річно. — М. Сіяк. 2—2

○ **Вписи** учениць народної школи СС. Василиянок у Львові відбудуть ся в днях: 31. серпня, 1. і 2. вересня в годинах від 9—12 перед і від 3—5 пополудни. Дня 4. вересня Богослужене о год. 9.

Послїдні вісти.

З головної австрійської кватири.

З дня 29. серпня 1916.

На східнім фронтї.

Фронт архикнязя Карла:

Дунаєвий монітор „Almos“ знищив огнем кілька військових забудовань коло Turn Severin.

На всіх точках переходу через граничні угорсько-румунські гори, котрих довжина виносить 600 клм., наші війська, що держали граничну сторожу, зводили сутички. Де лиш неприятель ударяв на наші баталіони, всюди відперто його кріваво, особливо на північний схід від Орсови, коло Petroseny, в области просмику Voeroestorony (Червона Вежа), на узгірях на полудне від Брассо, на котрих хоробрий шеклерський полк піхоти ч. 82 боронив батьківської землі, як також в области Gyergyo. Лиш широко окружаюча операція сильних румунських колюмн вспіла приневолити наші висунені вперід відділи, щоб подали ся на приготовлені в заді і пляново їм визначені становиска.

На Буковині і в галицьких Карпатах не зайшло нічо замітного.

В боях на північ від Маріямполя, про котрі вчера донесено, полонено понад 100 жовнірів і здобуто один скоростріл.

На полудне від Зборова протинаступом наші війська ударемнили російські зусиля, щоб зблизити ся до нашої лінії.

Фронт Гінденбурґа:

Коло Шельва зломили ми наступ Росіян нашим гарматним огнем. Коло Рудки-Червевич вивязали ся бої піхоти.

На італійськім фронті.

Діяльність неприятеля в кількох відтинках фронту стала більше оживлена. Становиска наші в Фассанських Альпах находять ся постійно в сильнім гарматнім огни. Наступи на узгіря Каврійоль і Ціма ді Цезе відперто. Верх Каврійоль по завзятій борбі дістав ся в руки ворогів.

На фронті в Дольомітах кілька італійських наступів на наші становиска Руфреддо скінчили ся нічим. В відтинку Плекен і на фронті на Побережу між Коль Санто і Новавас ворожа піхота при сильній підмозі артилєрії старала ся в кількох місцях рушити наперід. Всї ті зусиля ударемнено.

На балканськім фронті.

Наша дунаєва фльотиля спричинила стрілами пожежу в рафінерії нафти коло Ґіюрґію.

Заступник шефа Генерального Штабу
фільдмаршалок-поручник Ф. Гефер

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

На східнім фронті.

Положене взагалі не змінилось. В декотрих місцях огнева діяльність була трохи значнійша. На захід від Стоходу коло Рудки—Червевич вивязали ся бої піхоти.

На північ від Днїстра при відпираню слабих російських наступів взято до неволі понад 100 жовнірів. В Карпатах відбули ся сутички з передними російсько-румунськими військами.

Коло Бурштина над Гнилою Липою в воздушній борбі приневолено до злету російський літак.

На західнім фронті.

На многих відтинках фронту значнійша огнева діяльність неприятеля. В области рік Соми і Мози гарматня борба стала знову дуже нагальна.

На північ від Соми поновили Анґлійці свої наступи зі значними силами між Тієпваль і Позієр. Відперто їх кріваво. В части вивязала ся борба з близька, котра на північ від Овієр триває дальше зі значною завзятістю. Коло ліса Дельвіль і на південний схід від Ґіймон відперто кілька наступів ручними гранатами.

На право від Мози рушили Французи до наступу між фортом Тіомон а Флєрі, як також в гірськім лісї. Филї їх військ, що йшли до наступу, зломано огнем артилєрії і скорострілів. Слабший напір неприятеля на полудне і на полудневий схід від Сант Міхель був без успіху.

Три ворожі літаки стручено в воздушній борбі, а іменно; один на полудне від Арра, а два коло Бопом; четвертий літак на схід від St. Quentin неушкоджений дістав ся до наших рук.

На балканськім фронті.

Нічо замітного.

Начальна управа армії.

З російських звідомлень.

З д. 26. серпня по полудни.

На західнім фронті:

В Карпатах на захід від Надвірної наші війська виперли неприятеля і обсадили село Гуту (26 км. на захід від Надвірної) та дійшли до жерел Солотвинської Бистриці, Надвірнянській Бистриці і околиці Рафайлової (30 км. на південний захід від Надвірної.)

На балканськім фронті:

Російські війська прибули до Солуня, де приділено їх до армії союзників під проводом ґенерала Саррая.

З дня 26. серпня вечером.

На західнім фронті:

Над Стоходом неприятель в околици села Тоболи нагально острілював місця нашої переправи і забив хороброго команданта полку полковника Цикова. В Карпатах наші війська в околици гори Говерлї виперли неприятеля з його становиска на узгірю 1129 (5 верств на південний схід від міста Говерля (?), заволоділи тим узгірєм і полонили там трьох офіцирів і 146 жовнірів та здобули 4 скорострїли. Посуваємо ся дальше наперід.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Оголошеня.

Видає і відвічає за ред.: Д-р. Сидір Голубович. Друкарня А. Гольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.